

Advies : Natuurtoets Hof 6, Meijel

Datum : 6 juni 2013
Opdrachtgever : dhr. Maas
Ter attentie van : dhr. Maas
Projectnummer : 211x06414

Opgesteld door : Ineke Kroes
i.a.a. : Rob van Dijk

Bij ruimtelijke planvorming en ingrepen is het verplicht om een toetsing aan de natuurwetgeving uit te voeren. Middels een verkennend flora- en faunaonderzoek is een beoordeling gemaakt van de mogelijke effecten die het plan zal hebben op beschermde natuurwaarden. Hierdoor wordt helder of het plan niet in strijd is met de natuurwetgeving.

Wettelijk kader; Natuurbescherming in Nederland

In Nederland is de bescherming van de natuur vastgelegd in de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Flora- en Faunawet (FF-wet). Deze wetten vormen een uitwerking van de Europese wetgeving (Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn). Naast deze wetgeving vindt op rijksniveau, vanuit het Natuurbeleidsplan, een beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS wordt uitgewerkt op provinciaal niveau, door het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL).

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden en de Beschermde natuurmonumenten. Het gaat hierbij om gebieden die vanuit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn aangewezen zijn (of worden) als Natura 2000 gebieden. Als er naar aanleiding van projecten, plannen of activiteiten significante risico's zijn op negatieve effecten, dienen deze risico's vooraf in kaart gebracht en beoordeeld worden. De projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op beschermde natuur binnen een Natura 2000 gebied, of een Beschermde Natuurmonument, zijn vergunningsplichtig.

Rijksbeleid, Provinciaal beleid en Gemeentelijk beleid

Voor de Provincie Limburg is het Rijksbeleid uitgewerkt in het Provinciaal beleid, in het POL. Het POL bestaat uit de EHS gebieden en de Provinciale Ontwikkelingszone Groen (POG). De EHS is een robuust netwerk van bestaande natuurgebieden, gebieden met nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen deze gebieden. Verder behoren ook beheersgebieden voor agrarisch natuurbeheer tot de EHS. De feitelijke beleidsmatige gebiedsbescherming vindt plaats middels de uitwerking van het provinciaal beleid (POL) in de Gemeentelijke bestemmingsplannen.

Flora- en Faunawet

De Flora- en Faunawet regelt de bescherming van planten- en diersoorten en heeft als doel behoud van biodiversiteit. De wet bestaat uit een algemene zorgplicht voor alle in het wild levende inheemse soorten. Daarnaast zijn er een aantal verbodsbepalingen op genomen die gelden voor beschermde soorten, waarbij de beschermingsgraad van de soort bepalend is voor de mate van bescherming.

Zorgplicht houdt in dat een initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade op aanwezige soorten te voorkomen, of zo veel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het voorkomen van verontrusting in kwetsbare perioden (winterslaap, voortplantingstijd en afhankelijkheid van jongen). De zorgplicht geldt overal in Nederland, voor alle planten en dieren, ook als er een vrijstelling of ontheffing is verleend.

De verbodsbepalingen gelden voor beschermde soorten en hun vaste rust- en verblijfplaatsen. Beschermde soorten zijn aangewezen in 3 tabellen, te weten: algemene beschermde soorten in Tabel 1, overige soorten in Tabel 2, en zwaar beschermde soorten in Tabel 3. Verder zijn alle vogels en hun bewoonde nesten beschermd. Bij ruimtelijke ingrepen moet rekening gehouden worden met de juridisch zwaarder beschermde soorten uit Tabel 2 en Tabel 3, en met vogels. Voor vogels is een lijst opgesteld van jaarrond beschermde nesten, en vogels waarbij inventarisatie gewenst is. Bij ruimtelijke ingrepen geldt voor soorten uit Tabel 1 een vrijstelling voor de verbodsbepalingen.

Als er in het plangebied beschermde soorten voorkomen die niet onder de vrijstelling vallen, dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op, dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust en verblijfplaats te garanderen.

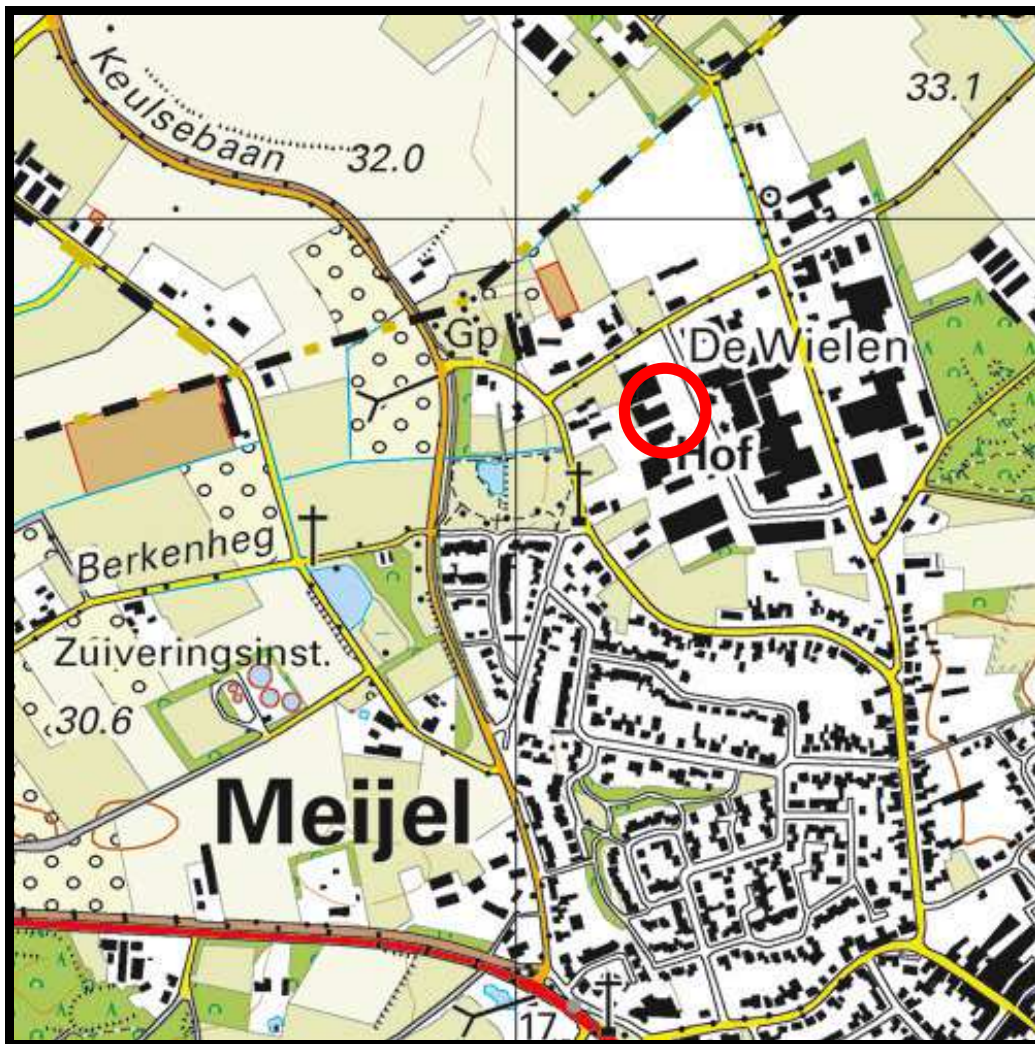
Werkwijze natuurtoets

In de natuurtoets zijn de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Flora- en Faunawet, de Natuurbeschermingswet en de planologisch beschermde natuurwaarden. Deze werkwijze vloeit voort uit de 'Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en Faunawet bij ruimtelijke ingrepen' van het ministerie van LNV van september 2009. Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden is op 11 april 2013 door een ecooloog van BRO een verkennend veldbezoek gebracht aan het plangebied. Mogelijke standplaatsen van beschermde planten en verblijfplaatsen van dieren zijn onderzocht. Hierbij is onder andere gebruik gemaakt van de checklist Inschatting Vooronderzoek Vleermuizen (www.vleermuis.net). Te slopen bebouwing is zowel van buitenzijde als binnenzijde onderzocht. Naast een veldbezoek is er een bronnenonderzoek gedaan. Voor dit bronnenonderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare gegevens, zoals provinciale natuurgegevens en algemene verspreidingsatlassen. Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek is vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten op de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

Beschrijving van het plangebied

Ligging van het plangebied

De onderzoekslocatie betreft een terrein wat momenteel in gebruik is als boomkwekerij, twee schuren en een woonhuis met achterliggende schuur. De Amersfoortcoördinaten van het midden van de locatie zijn: X= 189.085, Y= 373.773. De ligging van het plangebied is te zien in bijgevoegde afbeelding.

Ligging van het plangebied (rood omcirkeld)

Overzicht locatie: rechts het te slopen woonhuis met voormalige varkensschuur, in het midden de boomkwekerij met de twee te slopen schuren, en links de bomenrij.

Huidige situatie

Het plangebied ligt in het westelijk deel van de kern van het dorp Meijel, aan de rand van de kom, in de Gemeente Peel en Maas. Het betreft een terrein wat in gebruik is als boomkwekerij, met jonge aanplant. Op dit terrein staan twee oude schuren, deels open, deels afgesloten. Er staat een oud, maar goed onderhouden woonhuis met een schuur er achter, die vroeger in gebruik is geweest als varkensstal.

De te slopen gebouwen op de boomkwekerij (op deze foto nog aangegeven als grasland) zijn aangegeven met witte pijlen. De gele pijlen geven het te slopen woonhuis en voormalige varkensschuur aan.

Overzicht boomkwekerij met jonge aanplant

Te slopen schuren op het deel van de boomkwekerij

Massa's aangebeten walnoten en andere noten op de vloer van de te slopen schuur, hoogstwaarschijnlijk vraatsporen van de rosse woelmuis.

Binnenzijde van het dak van de te slopen schuur, op de boomkwekerij. Geen tussenruimtes, maar wel een rieten mat tegen de onderkant van de dakpannen

Te slopen woonhuis

Te slopen voormalige varkensschuur

De omgeving bestaat uit kleinschalig landelijk gebied met akkers en houtsingels. Langs de straat, aan de zijde van de kwekerij staat een bomenrij met grote bomen met gemiddeld een stamdikte ongeveer 35 cm diameter.

Toekomstige (geplande) situatie

Het voornemen is om het woonhuis, de voormalige varkensschuur en de twee bijgebouwen op de boomkwekerij te slopen, en op de plaats van de huidige boomkwekerij twee woningen te realiseren.

Toetsing gebiedsbescherming

Wettelijke gebiedsbescherming

De onderzoekslocatie ligt buiten de invloedssfeer van door de natuurbeschermingswet beschermde gebieden. Het dichtstbijzijnde wettelijke beschermde natuurgebied, De Groote Peel, ligt op ca. 2 km ten westen van het plangebied. Gezien deze afstand en de beperkte omvang van de ontwikkeling hoeft in het plan geen rekening te worden gehouden met wettelijke gebiedsbescherming.

Planologische gebiedsbescherming

Het plangebied ligt geheel buiten de EHS of POG, zoals deze is vastgesteld op de Groene Waarden kaart van het POL. Door de ontwikkeling zullen geen wezenlijke kenmerken van de provinciale groenstructuur worden aangetast. In de planvorming voor het gebied hoeft geen rekening gehouden te worden met planologische bescherming van natuurwaarden.

Toetsing Flora- en Faunawet

Vaatplanten

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Uit gegevens van provincie Limburg (bron: www.limburg.nl) blijkt dat bij de florakartering 20011 op de onderzoekslocatie drie bijzondere soorten zijn waargenomen, te weten gewoon biggenkruid (11-25), Jacobskruiskruid (11-25) en reigersbek (1-10). Het veldbezoek was te vroeg in het groeiseizoen om de exacte locatie van deze soorten te bepalen. Deze drie soorten zijn echter niet opgenomen in de tabellen van beschermde flora.

Rondom het te slopen pand met de voormalige varkensschuur is voornamelijk bestrating aangelegd, met aan de zuidwestzijde een goed onderhouden voortuintje en aan de noordwestzijde een groentetuin. Rondom de te slopen schuren op het terrein van de boomkwekerij is voornamelijk wat losse opgaande begroeiing en wat kruidachtige pioniersbegroeiing.

Grondgebonden zoogdieren

Licht beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt een geschikte habitat voor een aantal grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten zoals egel, konijn, mol, huisspitsmuis, bosspitsmuis, rosse woelmuis, etc. In een van de schuren zijn vraatsporen gevonden van waarschijnlijk de rosse woelmuis, er lagen veel aangevreten walnoten en hazelnoten op de grond. Voor deze algemeen voorkomende soorten geldt voor Ruimtelijke Ontwikkeling een vrijstelling in het kader van de Flora- en Faunawet. In het kader van de algemene zorgplicht is het echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht zijn geen specifieke maatregelen nodig.

Streng beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt een geschikte habitat voor de steenmarter. Steenmarters gebruiken hoozolders en loze ruimtes onder daken, schuurtjes etc. als verblijfplaats. Een steenmarter heeft binnen zijn territorium verschillende verblijfplaatsen. Voor deze soort geldt dat de verblijfplaatsen het hele jaar door beschermd zijn. Waarnemingen van de steenmarter in de regio van Meijel zijn echter zeer sporadisch.

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen, zoals uitwerpselen of prooiresten van de steenmarter aangetroffen in een van de te slopen gebouwen. Gelet op de beperkte waarnemingen in de regio, de afwezigheid van sporen als ook het ontbreken van waarnemingen door de bewoner kan worden gesteld dat de onderzoekslocatie niet in gebruik is van een steenmarter.

Vleermuizen

Tijdens het veldbezoek is gelet op de aanwezigheid van potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen. De omgeving van het plangebied, met zijn houtwallen, vochtige graslanden en drooggevalle oevers redelijk dicht in de buurt, leent zich voor foeragerende vleermuizen. In de omgeving zullen waarschijnlijk algemene soorten zoals gewone- en ruige dwergvleermuis en laatvlieger

voorkomen. Deze dieren zijn cultuurvolgers en maken vaak gebruik van lijnvormige groen- en bebouwingstructuren en van straatverlichting.

Op basis van de checklist inschatting vooronderzoek Vleermuizen, (www.vleermuis.net) is de volgende inventarisatie uitgevoerd:

Dikke bomen

Op de onderzoekslocatie zelf zijn geen bomen aanwezig van de juiste omvang (> 3 dm), leeftijd en toestand, maar direct naast het terrein staat wel een bomenrij met dikke bomen. In het plan wordt er vanuit gegaan dat deze bomen blijven staan. De bomenrij bevat minimaal een boom met een holte, geschikt voor boom bewonende vleermuizen. De bomenrij kan deel uitmaken van een route of verbinding.

Opgaande gewassen

Er zijn op de onderzoekslocatie dunne bomen aanwezig (> 1,5 dm) en struiken en gewassen die mogelijk deel uitmaken van een lijnroute. Er zijn geen zichtbare scheuren of holtes in deze bomen geconstateerd. Het opgaand groen kan fungeren als foerageergebied.

Open water

Er is geen open water in de nabije omgeving. Er is alleen een drooggevalen watertje in de buurt, maar daar is geen sprake van open water.

Open gebied

Grenzend aan de onderzoekslocatie is een open gebied, Ten noorden en ten westen van de locatie zijn akkers en grasland.

Gebouwen

Er zijn meerdere gebouwen aanwezig, die gesloopt gaan worden. De twee slooppanden op het terrein van de boomkwekerij hebben geen spouwmuren en geen vaste ruimtes onder de dakpannen waar vleermuizen kunnen verblijven. Wel is een rieten bedekking aangebracht op de onderkant van de dakpannen in een van de schuren. Het is echter niet waarschijnlijk dat hier vleermuizen hun verblijf hebben, aangezien er redelijk veel tocht aanwezig is in deze schuren.

Het woonhuis heeft geen spouwmuren. Er zijn geen duidelijke openingen aangetroffen en ook binnen in het huis zijn op de zolder geen sporen van vleermuizen aangetroffen. De voormalige varkensschuur biedt wel mogelijkheden voor winter-, kraam-, zomer en paarverblijven voor vleermuizen. Overwinterende vleermuizen worden voornamelijk gevonden in locaties met een relatief hoge luchtvochtigheid, constante lage temperaturen (tussen 2 en 8 graden) en het ontbreken van tocht. De ruimtes onder het dak van de schuur die aan het woonhuis vast zit lijken te voldoen aan deze condities en zijn dus mogelijk geschikt als winterverblijf.

Effectenbeoordeling

Het is niet te verwachten dat boom bewonende vleermuizen hinder gaan ondervinden van de geplande verandering van bestemming, aangezien de bomenrij met dikke bomen intact blijft. Door de sloop van de voormalige varkensschuur kunnen winterverblijfplaatsen en/of kolonie- en kraamlocatie van gebouw bewonende vleermuizen, zoals de gewone dwergvleermuis en laatvlieger verdwijnen. Voor dit slooppand is nader onderzoek noodzakelijk.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied diverse vogelsoorten waargenomen: o.a. houtduif, ekster, merel en koolmees. Doordat het veldbezoek is uitgevoerd buiten het broedseizoen, kan niet worden aangegeven welke vogels in het plangebied zullen broeden. Er zijn echter geen nesten van deze soorten aangetroffen. Wel is door de bewoner aangegeven dat hij vogels hoort. Hij gaf aan dat hij er zwaluwen gezien heeft.

Mogelijke nestplaats van een gierzwaluw

Het zou in dit verband kunnen gaan om de gierzwaluw, die nesten maakt aan de randen van de daken. Er zijn openingen aangetroffen waar zich mogelijk nesten van de gierzwaluw kunnen bevinden. (zie foto).

In de buurt van de onderzoekslocatie zijn in het verleden patrijzen waargenomen (Provinciale waarnemingen vogelkarteringen). Patrijzen zijn standvogels van open agrarisch gebied, heidevelden en hoogvenen. Akkerland is het meest in trek, vooral als dit wordt afgewisseld met ruige dijkjes, slootranden, wegbermen en houtwallen. Nesten van patrijzen zijn te vinden op verhoogde delen in bermen, waarbij de grond bedekt moet zijn met oude dorre bladeren, takjes en lang gras. Tevens moeten er lage struiken of boompjes staan, om het nest te kunnen camoufleren. In de buurt van het onderzoeksgebied is wel sprake van een geschikt biotoop voor de patrijzen, maar rondom de te slopen panden is geen sprake van een geschikte nestgelegenheid, zodat nesten van patrijzen in de buurt van de te slopen panden uit te sluiten zijn.

Effectenbeoordeling

Op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (augustus 2009) wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën vogelnesten. Van de meeste vogelsoorten zijn de nesten uitsluitend beschermd wanneer deze tijdens de broed- en nestperiode in gebruik zijn. Het gaat om soorten die jaarlijks nieuwe nesten maken. Van een aantal soorten is het nest, inclusief de functionele leefomgeving, jaarrond beschermd. Dit zijn een aantal roofvogels, waaronder de steenuil, koloniebroeders en gebouw bewonende vogelsoorten, waaronder de huismus en de gierzwaluw. Tenslotte is er een categorie nesten van vogelsoorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als die broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen ('categorie 5-soorten').

Er zijn sterke aanwijzingen op aanwezigheid van de gierzwaluw. Nader onderzoek zal dit moeten uitwijzen. Eventueel kunnen op voorhand nestkasten voor de gierzwaluw opgehangen worden. Aangezien er geen bomen en/of struiken worden gerooid zal de kans op verstoring van tijdelijk beschermde nesten in het onderzoeksgebied klein zijn. Door de sloop van de bebouwing en verwijderen van beplanting buiten de broedperiode (half maart- half juli) uit te voeren wordt het risico op overtreding van de Flora- en Faunawet voor vogelsoorten met tijdelijk bewoonde nesten sterk verminderd.

Vissen, amfibieën en reptielen

In het plangebied zelf is geen oppervlaktewater aanwezig. De aanwezigheid van vissen en van voortplantingsplaatsen van amfibieën kan op deze locatie worden uitgesloten. Het groen in het plangebied kan deel uitmaken van het landhabitat van amfibieën. Het zal hierbij gaan om leefgebied van algemene soorten zoals gewone pad en bruine kikker. Het voorkomen van strenger beschermde amfibie- en reptielensoorten is op basis van habitatvoorkeur en verspreidingsgegevens redelijkerwijs uit te sluiten.

Beschermde ongewervelde diersoorten

Voor beschermde ongewervelde soorten heeft het plangebied weinig waarde door het ontbreken van geschikte biotopen en vegetaties. Het voorkomen van strenger beschermde ongewervelde soorten (beschermingsniveau 2 en 3) is met voldoende zekerheid uit te sluiten omdat dergelijke soorten zeer specifieke eisen aan hun leefomgeving stellen.

Conclusie en aanbevelingen

Door de sloop van de voormalige varkensschuur kunnen winterverblijfplaatsen en/of kolonie- en kraamlocatie van gebouwbewonende vleermuizen, zoals de gewone dwergvleermuis en laatvlieger verdwijnen. Tevens zijn er sterke aanwijzingen op aanwezigheid van de gierzwaluw onder de dakpannen van het te slopen woonhuis. Om te kunnen vaststellen of in dit slooppand daadwerkelijk vleermuiskolonies en/of nesten van gierzwaluwen voorkomen, is nader onderzoek noodzakelijk. Het al dan niet voorkomen van vleermuizen en gierzwaluwen in de bebouwing heeft geen invloed op de haalbaarheid van het plan. Wel is dit relevant voor het verlenen van een sloopvergunning. Als er vleermuizen of gierzwaluwen voorkomen, kan met mitigerende maatregelen worden voorkomen dat er overtreding van de Flora- en faunawet plaatsvindt. Dergelijke maatregelen bestaan uit enerzijds het vleermuisvriendelijk slopen van de bebouwing en anderzijds het aanbieden van vervangende verblijfplaatsen.

Door het verwijderen van beplanting en bebouwing buiten de broedperiode (half maart- half juli) uit te voeren, wordt het risico op overtreding van de Flora- en Faunawet voor niet-jaarrond beschermde vogelsoorten sterk verminderd.